

Monday 24 June 2013 – Morning

A2 GCE CLASSICS: LATIN

F364/01 Latin Prose

INSERT

Duration: 2 hours

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not hand in this Insert at the end of the examination. It is not required by the Examiner.

INFORMATION FOR CANDIDATES

- This document consists of **8** pages. Any blank pages are indicated.

INSTRUCTION TO EXAMS OFFICER/INVIGILATOR

- Do not send this Insert for marking; it should be retained in the centre or recycled. Please contact OCR Copyright should you wish to re-use this document.

Passage 1

The Carthaginians capture the Greek city of Tarentum from the Romans by surprise in the middle of the night, with the support of a group of Tarentines opposed to Rome.

By now there was all the noise and confusion that usually occurs inside a captured city, but no one had any real idea of what was happening.

Tarentini credebant Romanos urbem delere constituisse; Romanis seditio visa est ab oppidanis mota. praefectus¹ primo tumultu excitatus in arcem effugit. et errorem² tuba³ audita ex theatro faciebat; nam Romana erat, a proditoribus⁴ Tarentinis ad hoc ipsum praeparata, sed inscruenter a Graeco inflata incertum efficiebat aut quis aut quibus signum daret. prima luce, Punica arma cognita Romanis omnem dubitationem exemerunt⁵ et Graeci, Romanos passim caede stratos⁶ conspicati, ab Hannibale captam urbem senserunt.

5

postquam lux certior erat et Romani qui caedibus superfuerant in arcem fugerant, conticescebat⁷ paulatim tumultus. tum Hannibal Tarentinos sine armis convocari iubet. convenerunt omnes praeter illos qui Romanos in arcem cedentes persecuti erant. ibi Hannibal, in dominationem superbam Romanorum invectus⁸, benigne adlocutus est Tarentinos. eos iussit recipere se in domos suas et quemque nomen suum foribus⁹ inscribere. nuntiavit se domos eas quae inscriptae non essent diripi¹⁰ iussurum esse; si quis in hospitio¹¹ civis Romani nomen inscripsisset, eum se pro hoste habiturum esse.

10

contione¹² dimissa, cum titulis¹³ notatae essent fores⁹, signo dato ad diripienda¹⁰ hospitia¹¹ Romana discursum est; et fuit praedae aliquantum¹⁴.

15

Livy XXV 10 (adapted)

Names

Tarentini, -orum (m. pl.)

the Tarentines,
the people of Tarentum (a Greek city in southern Italy)

Punicus, -a, -um

Carthaginian

Hannibal, Hannibalis (m)

Hannibal (the Carthaginian leader)

Words

¹*praefectus, -i* (m)

commandant, garrison commander

²*error, -is* (m)

confusion

³*tuba, -ae* (f)

trumpet

⁴*proditor, proditoris* (m)

betrayed

⁵*eximo, -ere, -emi, -emptus*

I remove

⁶*sterno, -ere, stravi, stratus*

I throw down, spread

⁷*conticesco, -ere, -ticui*

I quieten down

⁸*invehor, -i, -vectus sum in* (+ acc.)

I attack, criticise

⁹*fores, -ium* (f)

doors

¹⁰*diripio, -ere, -ui, -reptus*

I plunder, loot, ransack

¹¹*hospitium, -i* (n)

lodging-house

¹²*contio, -ionis* (f)

assembly, meeting

¹³*titulus, -i* (m)

a notice

¹⁴*aliquantum, -i* (n)

a large quantity

Passage 2

In order not to be killed by Antony, Cicero first made for Tusculum, then Formiae, from which he hoped to leave by sea. There he boarded a ship but when he tried to set sail the wind held him back. Finally, giving up all hope of sailing, he said 'I shall die in the country that I have so often saved.'

As Antony's men approached, he ordered the litter¹ in which he was travelling to be put down and his slaves to suffer calmly whatever fate brought. When by chance he looked out², his head was cut off³ immediately. Nor was that the end of Antony's cruelty. For he also ordered those hands, which had written so many hostile words against him, to be removed and he had the head put on display between them in the forum.

5

Names

Antony

Antonius, Antonii (m)

Cicero

Cicero, Ciceronis (m)

Tusculum (a town)

Tusculum, -i (n)

Formiae (a town)

Formiae, -arum (f pl)

Words

¹litter

lectica, -ae (f)

²I look out

prospicio, -ere, -spexi, -spectus

³I cut off

praecido, -ere, -cidi, -cिसus

Passage 3A

'ergo adversus novam provincialium superbiam dignum fide constantiaque Romana capiamus consilium, quo tutelae sociorum nihil derogetur, nobis opinio decedat, qualis quisque habeatur, alibi quam in civium iudicio esse.

olim quidem non modo praetor aut consul sed privati etiam mittebantur qui provincias viserent et quid de cuiusque obsequio videretur referrent; trepidabantque gentes de aestimatione singulorum: at nunc colimus externos et adulamur, et quo modo ad nutum alicuius grates, ita promptius accusatio decernitur. decernaturque et maneat provincialibus potentiam suam tali modo ostentandi: sed laus falsa et precibus expressa perinde cohibeatur quam malitia, quam crudelitas. plura saepe peccantur, dum demeremur quam dum offendimus. quaedam immo virtutes odio sunt, severitas obstinata, invictus adversum gratiam animus. inde initia magistratuum nostrorum meliora ferme et finis inclinat, dum in modum candidatorum suffragia conquirimus: quae si arceantur, aequabilius atque constantius provinciae regentur.'

5

10

Tacitus, *Annals* XV, 20–21

Passage 3B

eo in tempore Nero Antii agens non ante in urbem regressus est quam domui eius, qua Palatium et Maecenatis hortos continuaverat, ignis propinquaret. neque tamen sisti potuit quin et Palatium et domus et cuncta circum haurirentur. sed solacium populo exturbato ac profugo campum Martis ac monumenta Agrippae, hortos quin etiam suos patefacit et subitaria aedificia exstruxit quae multitudinem inopem acciperent; subvectaque utensilia ab Ostia et propinquis municipiis pretiumque frumenti minutum usque ad ternos nummos. quae quamquam popularia in inritum cadebant, quia pervaserat rumor ipso tempore flagrantis urbis inisse eum domesticam scaenam et cecinisse Troianum excidium, praesentia mala vetustis cladibus adsimulantem.

5

10

sexto demum die apud imas Esquilias finis incendio factus, prorutis per immensum aedificiis, ut continuae violentiae campus et velut vacuum caelum occurreret. necdum positus metus aut redierat plebi spes: rursus grassatus ignis patulis magis urbis locis; eoque strages hominum minor, delubra deum et porticus amoenitati dicatae latius procidere. plusque infamiae id incendium habuit quia praediis Tigellini Aemilianis proruperat videbaturque Nero condendae urbis novae et cognomento suo appellandae gloriam quaerere.

15

Tacitus, *Annals* XV, 39–40

Passage 4A

‘quin igitur expergiscimini? en illa illa quam saepe optastis libertas, praeterea divitiae decus gloria in oculis sita sunt. fortuna omnia ea victoribus praemia posuit. res tempus pericula egestas, belli spolia magnifica magis quam oratio mea vos hortantur. vel imperatore vel milite me utimini; neque animus neque corpus a vobis aberit. haec ipsa, ut spero, vobiscum una consul agam, nisi forte me animus fallit et vos servire magis quam imperare parati estis.’

5

postquam accepere ea homines, quibus mala abunde omnia erant, sed neque res neque spes bona ulla, tametsi illis quieti movere magna merces videbatur, tamen postulavere plerique, ut proponeret, quae condicio belli foret, quae praemia armis peterent, quid ubique opis aut spei haberent.

10

tum Catilina polliceri tabulas novas, proscriptionem locupletium, magistratus, sacerdotia, rapinas, alia omnia, quae bellum atque lubido victorum fert. praeterea esse in Hispania citeriore Pisonem, in Mauretania cum exercitu P. Sittium Nucerinum, consili sui participes; petere consulatum C. Antonium, quem sibi collegam fore speraret, hominem et familiarem et omnibus necessitudinibus circumventum; cum eo se consulem initium agundi facturum. ad hoc maledictis increpabat omnes bonos, suorum unum quemquam nominans laudare; admonebat alium egestatis alium cupiditatis suae, complures periculi aut ignominiae, multos victoriae Sullanae, quibus ea praedae fuerat.

15

Sallust, *Bellum Catilinae* 20–21

Passage 4B

ea tempestate plurimos cuiusque generis homines adscivisse sibi dicitur, mulieres etiam aliquot, quae primo ingentes sumptus stupro corporis toleraverant, post ubi aetas tantum modo quaestui neque luxuriae modum fecerat, aes alienum grande conflaverant. per eas se Catilina credebat posse servitia urbana sollicitare, urbem incendere, viros earum vel adiungere sibi vel interficere.

5

sed in eis erat Sempronia, quae multa saepe virilis audaciae facinora conmiserat. haec mulier genere atque forma, praeterea viro, liberis satis fortunata fuit; litteris Graecis et Latinis docta, psallere et saltare elegantius quam necesse est probae, multa alia, quae instrumenta luxuriae sunt. sed ei cariora semper omnia quam decus atque pudicitia fuit; pecuniae an famae minus parceret, haud facile discerneres; lubido sic accensa, ut saepius peteret viros quam peteretur. sed ea saepe antehac fidem prodiderat, creditum abiuraverat, caedis conscia fuerat, luxuria atque inopia praeceps abierat. verum ingenium eius haud absurdum: posse versus facere, iocum movere, sermone uti vel modesto vel molli vel procaci; prorsus multae facetiae multusque lepos inerat.

10

15

Sallust, *Bellum Catilinae* 24–25

Copyright Information

OCR is committed to seeking permission to reproduce all third-party content that it uses in its assessment materials. OCR has attempted to identify and contact all copyright holders whose work is used in this paper. To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced in the OCR Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download from our public website (www.ocr.org.uk) after the live examination series.

If OCR has unwittingly failed to correctly acknowledge or clear any third-party content in this assessment material, OCR will be happy to correct its mistake at the earliest possible opportunity.

For queries or further information please contact the Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

OCR is part of the Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.